

Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

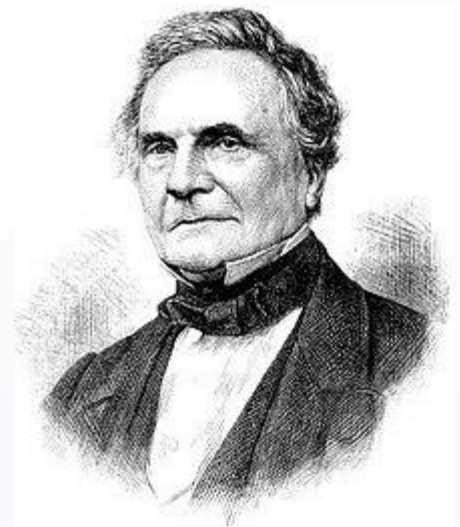
PODATKI S PODROČJA ZDRAVJA IN ZDRAVSTVENEGA VARSTVA – izzivi in priložnosti

Metka Zaletel

Nacionalni inštitut za javno zdravje

“Errors using inadequate data are much less than those using no data at all.”

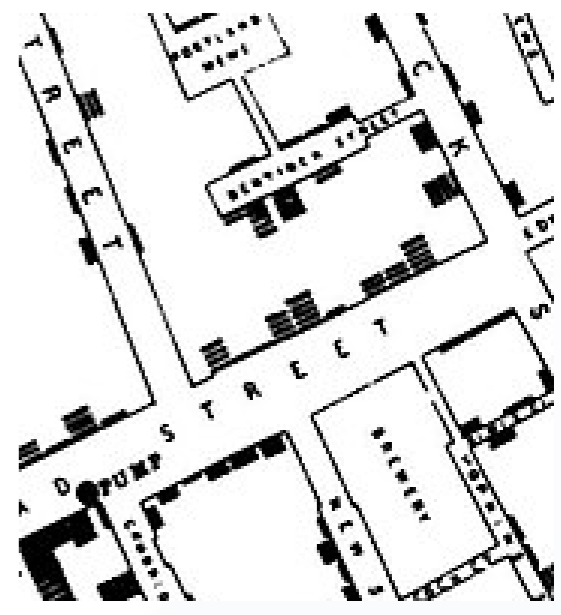
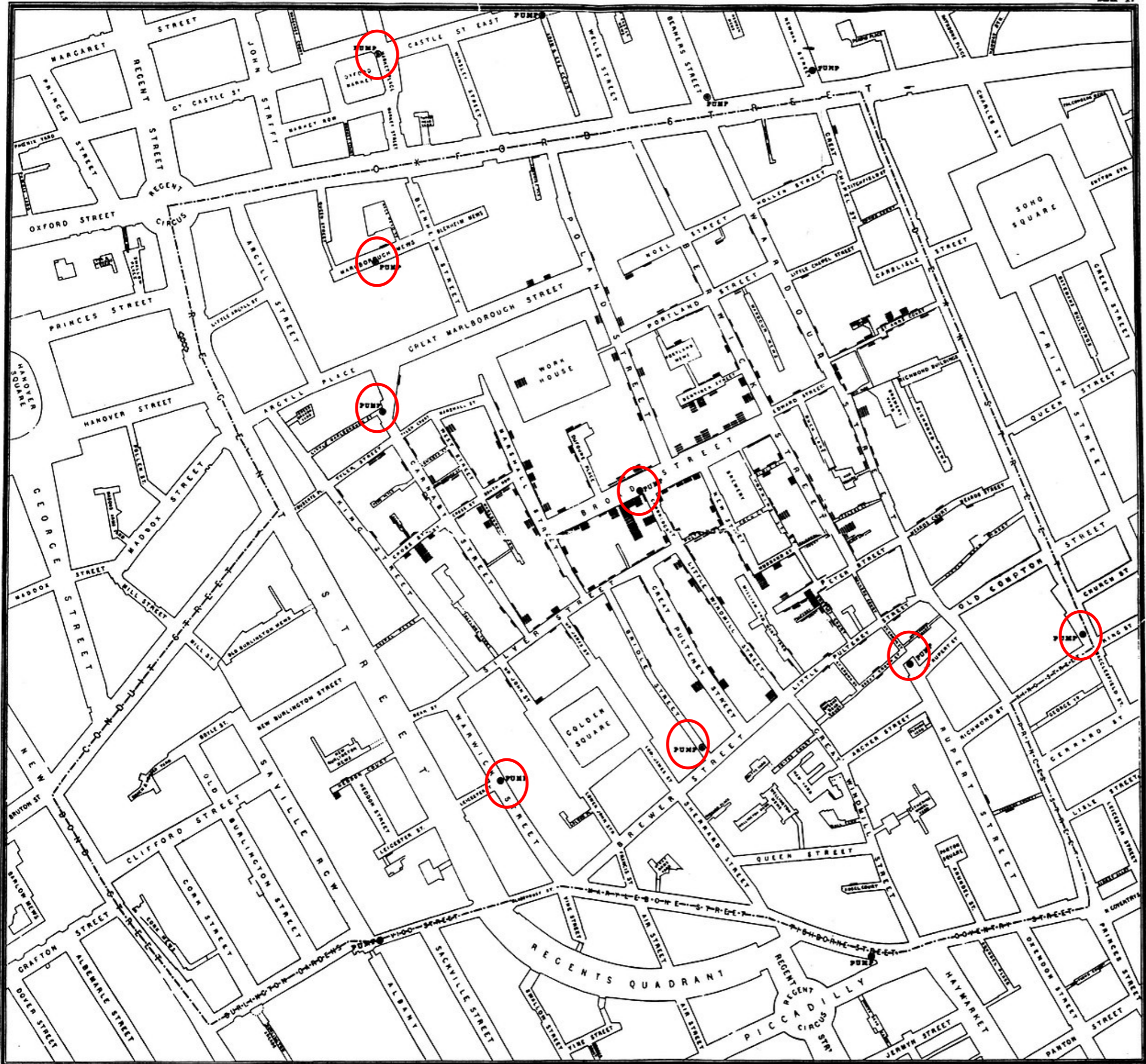
(Charles Babbage)

“In God we trust, all others bring data.”

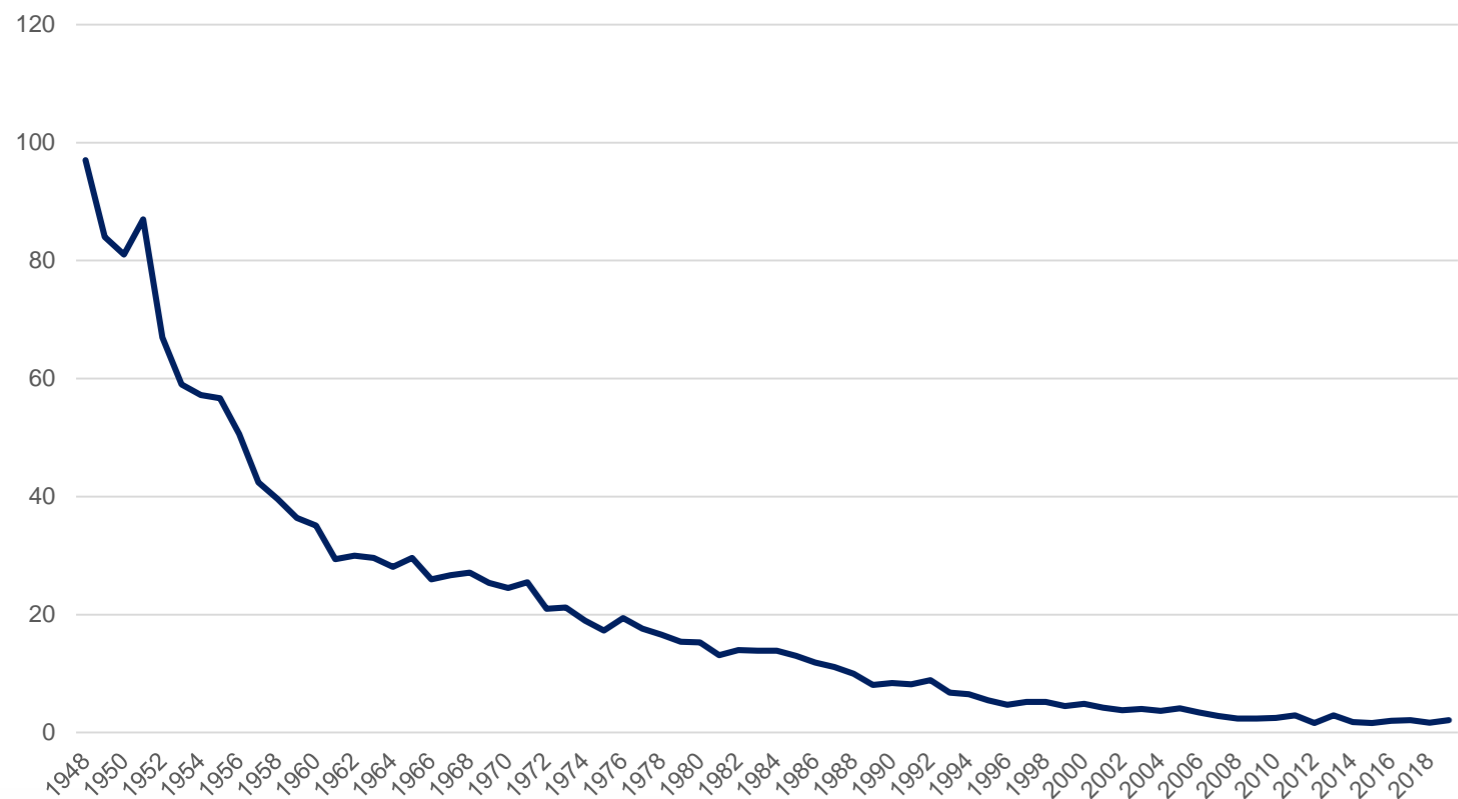
(W Edwards Deming)

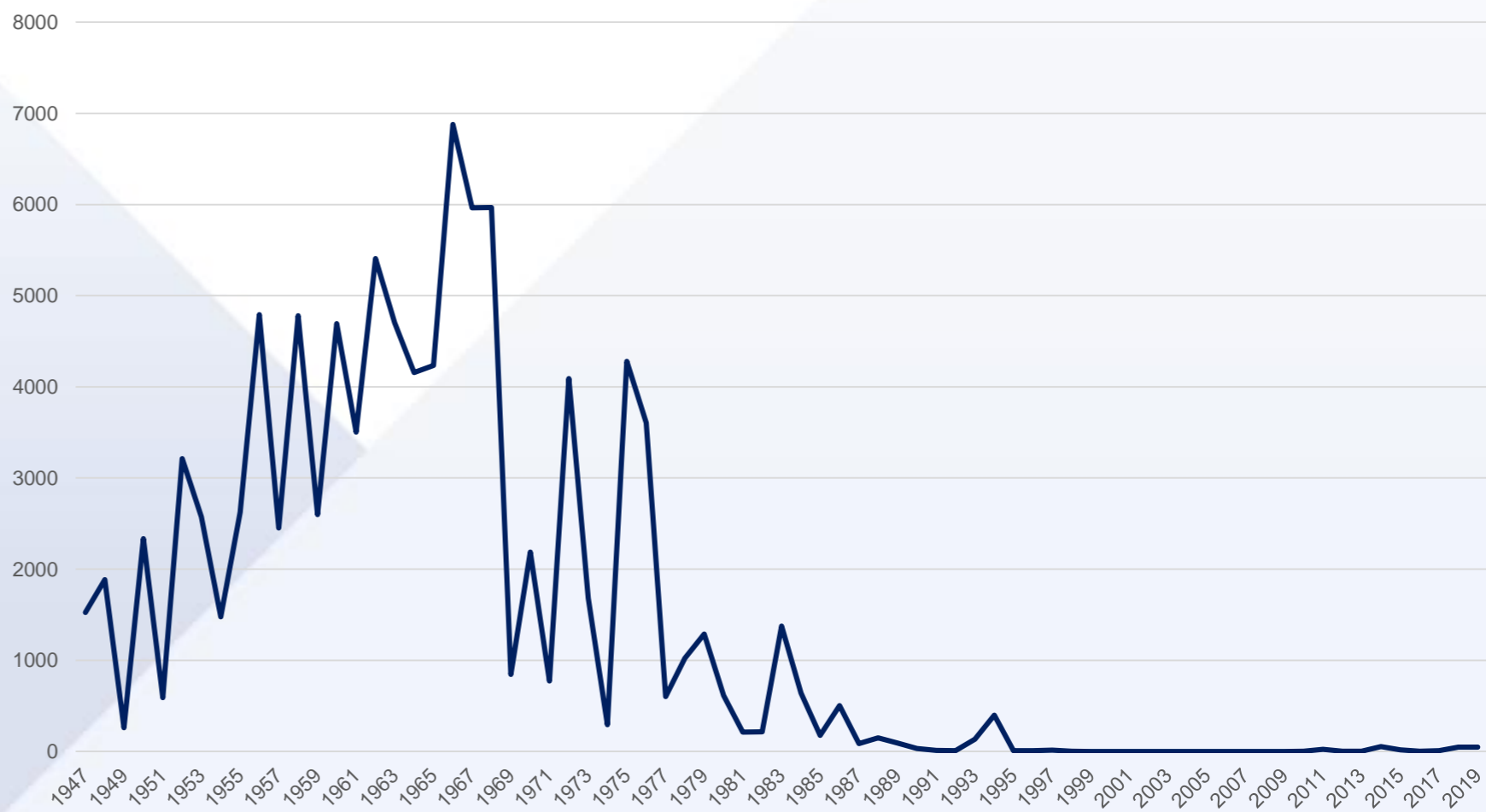

Zemljevid
izbruha
kolere v
Sohu,
John Snow,
1854

Število umrlih dojenčkov na 1000 živorojenih, Slovenija, 1948-2019

Prijavljeni primeri ošpic, Slovenija, 1947-2019

Namesto uvoda...

- **ZAKAJ** zbiramo zdravstvene podatke?
- **KAKO** - Kakšni so viri podatkov?
- Kaj je **najpomembnejše** pri zbiranju podatkov, da so uporabni?

- <https://www.youtube.com/watch?v=Z8t4k0Q8e8Y>
- <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?ref=I129434>

Vsebina

- Kaj so (občutljivi) osebni podatki?
- Zdravstvene informacije v Sloveniji – kje smo, kaj smo dosegli in kam gremo?
- Ključne zbirke podatkov o zdravju in zdravstvenem varstvu
- Nacionalne raziskave s področja zdravja in zdravstvenega varstva
- Klasifikacije in šifranti
- Varstvo podatkov in diseminacija podatkov

OBČUTLJIVI OSEBNI PODATKI

OSEBNI PODATKI

ANONIMIZIRANI PODATKI

AGREGIRANI PODATKI (TABELE, INDEKSI, GRAFIKONI...)

Zdravstvene informacije v Sloveniji - kje smo in kaj smo dosegli?

Zbirke

- Ogromne količine podatkov
- Zbirke nastajajo ob stiku pacienta z zdravstvenim sistemom.
- Prenove nekaterih zbirk podatkov (RIZDDZ, BS, PPD – v pripravi, SZBO – v pripravi)
- Bistveno izboljšanje kakovosti v zadnjih 10 letih, vendar so izboljšave še vedno nujne

Ankete

- Vodilna institucija v anketni metodologiji v Sloveniji
- Izvedba različnih anket v različnih načinih in za različna področja
- Metodologija in eksperimenti nam omogočajo, da kljub slabši družbeni klimi še vedno dosegamo dovolj visoke stopnje odgovorov.

Združeni podatki

- Uporaba združenih podatkov različnih zbirk in različnih virov za analitične namene
- Rutinske priprave nekaterih kazalnikov na podlagi združenih podatkov.
- Izračuni kazalnikov kakovosti po metodah OECD.
- Sodelovanje v pomembnih mednarodnih projektih za nadaljnji razvoj na tem področju.

Diseminacija

- Podatkovni portal
- Statistični letopis
- Zdravje v občini
- Podatki za raziskovalce

Zdrava občina za zdravo Slovenijo

Izbira občine

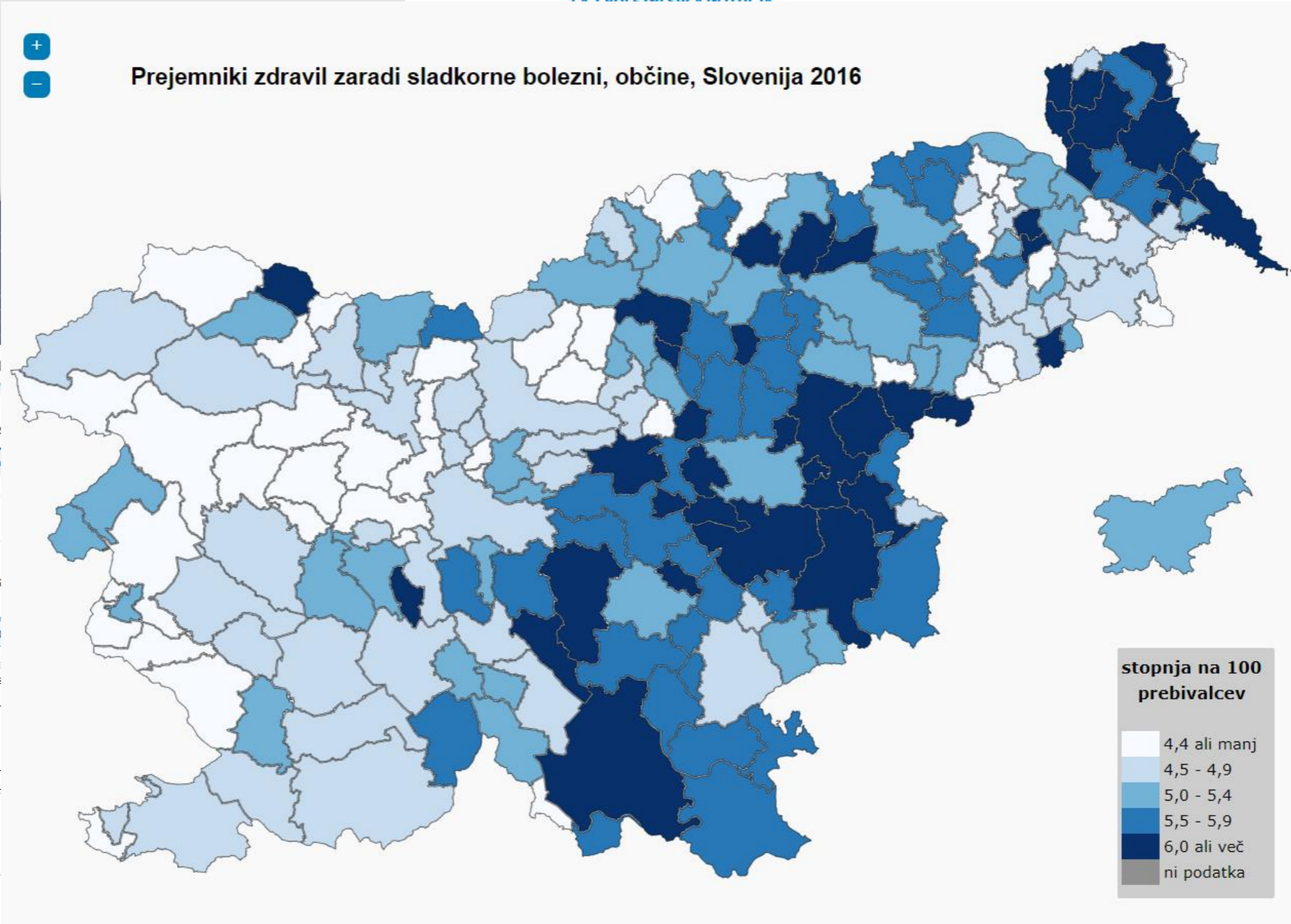

ZDRAVSTVENI STATISTIČNI LETOPIS SLOVENIJE 2016

2 ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.4 OBOLEVNOST

2.4.1 BOLEZNI SRCA IN OŽILJA

u 2016 so o več

totenj dotoka krvi v ten srca in ožilja je avnik tveganja za e stopnje umrljivosti laljšanju pričakovane ih dejavnikov ov (AMI in CVI) z in krvnih maščob z nja ob akutnih anje ovira porast t in sladkorna

NIJZ Nacionalni inštitut za javno zdravje

Navodila za uporabnike

>> NIJZ podatkovni portal

1 Izberi tabelo

1: Indeks telesne m

Izbor podatkov

Za prikaz tabele izberit Pri spremenljivkah, ki s

Spol *

Skupaj: 3 Izbrano: 0

Spol - SKUPAJ
Moški
Ženske

Išči

Začetek besede

Število izbranih celic podatkov je: 0 (največje dovoljeno število je 100.000)
Prikaz na zaslonu je omejen na največ 1.000 vrstic in 30 stolpcev.

Tabela - možnost 2

Kam gremo?

Zbirke

- Nadaljnje izboljšanje kakovosti podatkov v sodelovanju z območnimi enotami.
- Zaključek prenove nekaterih zbirk podatkov (BS, PPD, SZBO) in širitev SZBO

Ankete

- Nadaljevanje dela na raziskovanju na področju anketne metodologije (izvedba različnih testov, eksperimentov, sodelovanje v mednarodnih projektih)
- Izvedba novih anket, priprave novih publikacij

Združeni podatki

- Uvedba združenih podatkov kot standarda za določena področja.
- Spremljanje poti pacienta skozi zdravstveni sistem
- Iskanje novih virov podatkov (interno in eksterno)
- Implementacija rezultatov mednarodnih projektov v vsakdanjo prakso s pomočjo novih podatkov

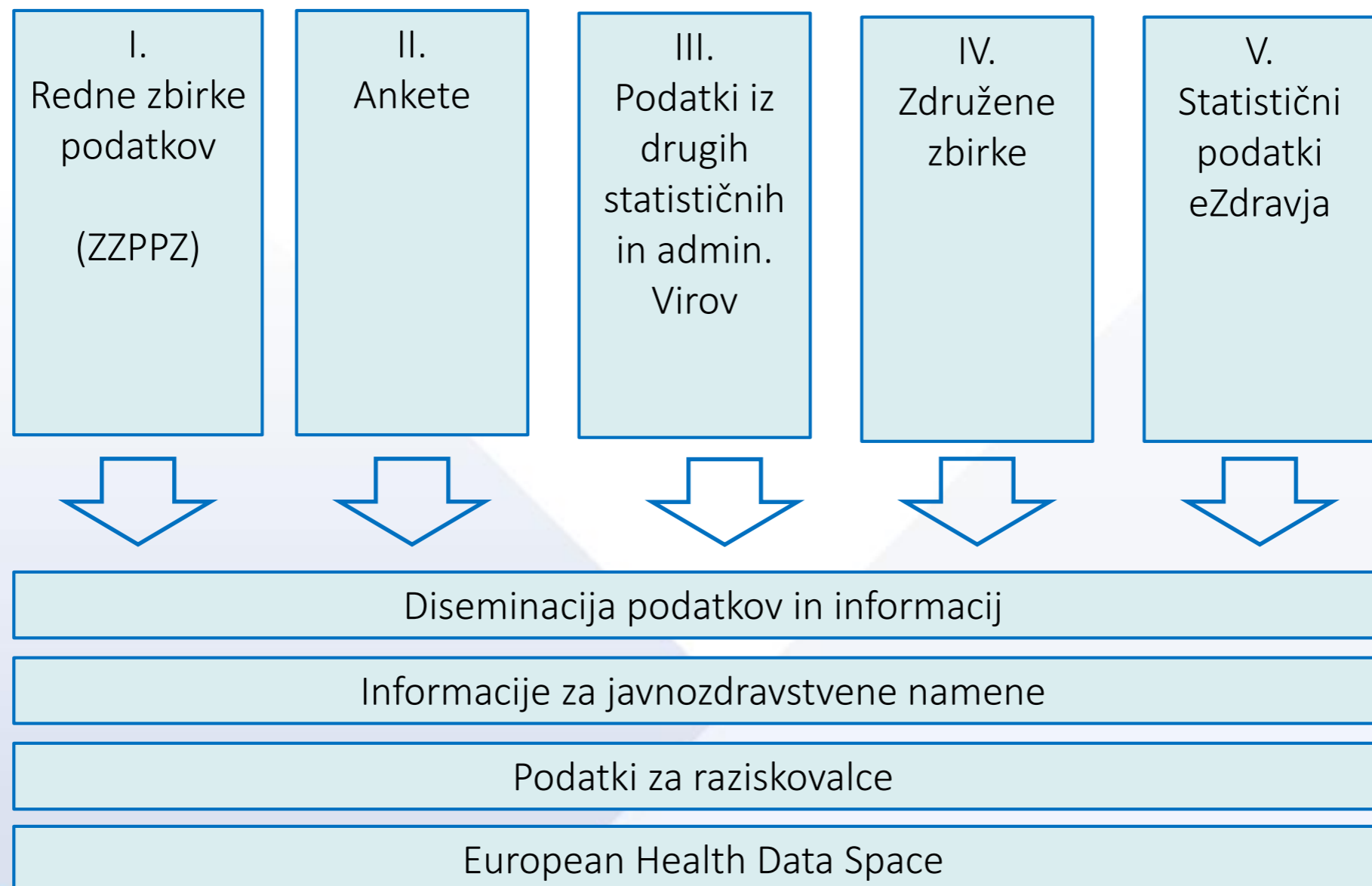
AI

- Proučitev možnosti uporabe podatkov novih virov podatkov (eZdravje, mobilni podatki,...) kot vira za dopolnitev obstoječih podatkov.
- Implementacija nekaterih orodij, razvitih v različnih evropskih projektih.

Diseminacija

- Data hub, European Health Data Space
- Širjenje diseminacije (širitev portala z novimi vsebinami, širjenje letopisa, boljša uporaba družbenih medijev)
- Podatkovni portal mora postati centralna informacijska točka za VSE zdravstvene podatke v državi.

Stebri podatkov za javnozdravstvene namene

Kako in na kakšni podlagi
zbiramo podatke v Sloveniji?

Pravne podlage za zbiranje in obdelavo

- NIJZ ima za zbiranje podatkov različne pravne podlage, kar je posledica različnih funkcij v sistemu zdravstvenega varstva.
  - Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstva (ZZPPZ, Ur.l.65/2000 in 2015, 2018)
  - Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP, Ur.l.15/2008)
  - Zakon o državni statistiki (ZDSta, Ur.l. št. 45/95 in 9/01): NIJZ je pooblaščen izvajalec v sistemu državne statistike.
- Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1, Ur.l.94/2007), GDPR

Vpliv osnovnih podatkov na kakovost končnih podatkov

Načelo GIGO
Garbage In – Garbage Out
Ali...
Garbage In – Gospel Out

Primeri (1)

Tujki v telesu, bolnišnice, 2012-2017

Primeri (2)

Obiski na primarni in sekundarni ravni zaradi W58, Slovenija, 1997-2017

Ključne zbirke podatkov na NIJZ

Ključne zbirke podatkov na NIJZ (1)

- Podatki, ki jih NIJZ v skladu z zakonodajo zbira rutinsko z vsaj letno frekvenco,
- Vsebina zbirk:
  - vsi ključni podatki, ki nastanejo ob stiku pacientov z zdravstvenim sistemom (bolnišnične obravnave, zunajbolnišnične obravnave, perinatalni podatki, bolniški stalež, izdani recepti,...)
  - Podatki, ki nastanejo ob nekaterih dogodkih: poškodbe pri delu, podatki o umrlih osebah,...
- Večinoma te podatke NIJZ posredujejo izvajalci zdravstvene dejavnosti.
- Zbirke omogočajo stabilnost podatkov in pripravo daljših časovnih serij, zbrane so za celotno populacijo.

Ključne zbirke podatkov na NIJZ (2)

- Podatki o:
  - bolnišničnih obravnavah
  - zunajbolnišničnih obravnavah
  - porodih in rojstvih
  - umrlih osebah
  - začasni odsotnosti z dela zaradi bolezni, nege ali spremstva
  - poškodbah pri delu
  - rehabilitaciji
  - nalezljivih boleznih
  - uživalcih drog
  - Izvajalcih zdravstvene dejavnosti
- ...
- Za vse zbirke so na voljo metodološka navodila (www.nijz.si/podatki).

Pregled raziskav NIJZ

© Can Stock Photo - esp/449501

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Shema šol.sadja											
ATADD (droge)											
CINDI (življ.slog)											
HBSC (življ.slog – mladostniki)											
EHIS (splošna raziskava)											
Droge v zaporih											
Spolno vedenje											
EU-MENU (prehranska raz)											
Ustno zdravje											
Zdr. pismenost											
Izkušnje pacientov											
Pandemska izčrpanost											
ManjSoli.Si											

Klasifikacije in šifranti

Klasifikacije in šifranti

- Zaradi primerljivosti in enotnosti je nujna uporaba standardnih in mednarodno primerljivih klasifikacij in šifrantov.
- Pomembnejši šifranti in klasifikacije:
  - Avstralska modifikacija desete revizije mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene (MKB-10-AM)
  - Klasifikacija terapevtskih in diagnostičnih postopkov (KTDP)
  - Šifrant vrst zdravstvene dejavnosti (VZD)
  - Mednarodna klasifikacija funkcioniranja, zmanjšane zmožnosti in zdravja (MKF)

MKB-10-AM

- Avstralska modifikacija desete revizije mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov za statistične namene
- Petmestna klasifikacija
- Izhaja iz mednarodne WHO MKB-10 klasifikacije (štirimestna).
- Klasifikacija je hierarhična: poglavje, kategorija, podkategorija, sklop, koda
- Klasifikacijo uporabljamo tako rekoč v vseh zbirkah podatkov, zato je pomembna pravilna in konsistentna uporaba.
- Prihaja ICD-11, ki ima drugačno logiko razvrščanja!!!

Varstvo podatkov in diseminacija podatkov

“It is a capital mistake to theorize before one has data.”

Sherlock Holmes

Varstvo podatkov

- NIJZ zbrane podatke varuje v skladu z ZVOP-1 in GDPR.
- Pogosto se posvetujemo z informacijskim pooblaščencom.
- Dodatno:
  - Aktiven Odbor za varstvo osebnih podatkov
  - Redno izvajanje notranjih revizij s področja varstva podatkov
  - Sprejete politike informacijske varnosti
  - Ravnanje v skladu z evropskimi načeli dobrih praks v uradni statistiki

Diseminacija podatkov

- Podatkovni portal: <https://podatki.nijz.si/>
- Zdravje v občini: <https://obcine.nijz.si/>
- Letopis:
<https://www.nijz.si/sl/nijz/revije/zdravstveni-statisticni-letopis-slovenije>

Podatki po meri

1. Podatki „po meri“: statisticna.pisarna@nijz.si ;
pripravo podatkov zaračunavamo v skladu s cenikom.
2. Podatki za znanstveno-raziskovalne, statistične in zgodovinske namene: za podatke je potrebno zaprositi z vlogo, ki je na voljo na <http://www.nijz.si/Mp.aspx?ni=49&pi=5&id=1791&PageIndex=0&groupId=188&newsCategory=&action>ShowNewsFull&pl=49-5.0>.

Mednarodne organizacije - podatki

- Eurostat

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/health/introduction>

- OECD:

<http://www.oecd.org/health/health-systems/oecdhealthdata.htm>

- WHO:

<http://www.who.int/research/en/>

VPRAŠANJA?

Hvala za pozornost!

metka.zaletel@nijz.si